

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,518 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 19 คน ครูผู้สอน จำนวน 103 คน ผู้บริหารสถานศึกษานขนาดกลาง จำนวน 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 109 คน และผู้บริหารสถานศึกษานขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี มีลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและขนาดของสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Sheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูผู้สอนและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 49.90 และ เป็นครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 50.10 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40 ขนาดกลาง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 และขนาดใหญ่ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70

2. บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไป นาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย และด้านการยอมรับนับถือ

3. การเปรียบเทียบบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และขนาดของสถานศึกษา มีดังนี้

3.1 บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับบทบาทการทำงานเป็นทีม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ดังต่อไปนี้

1. บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำงาน ในสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลหรือทีมงานเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกันทำงานอย่างใกล้ชิด สามารถ ประสานความสามารถระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดต่อสื่อสารที่เห็นพ้องต้องกันในการกิจ สมาชิกในทีมงานแต่ละคนมีสิทธิที่จะแสดงออกได้อย่างเสรี อีกทั้งแต่ละคนยังมีสิทธิที่ได้รับฟัง

และตอบสนองอย่างเข้าใจกัน ทำให้เกิดความมั่นใจว่าทุกคน เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างทะลุปรุโปร่ง ผลของงานก็จะเพิ่มขึ้น มีการวางแผน เพื่อปรับปรุงวิธีการให้บรรลุผลสำเร็จในงานของกลุ่ม และช่วยสมาชิกกลุ่ม พัฒนาทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการแก้ปัญหา อีกทั้งยังสามารถช่วยกัน ทำงานต่าง ๆ ที่ซับซ้อนให้สำเร็จลุล่วง และบรรลุเป้าหมายสูงสุดอยู่ในการพัฒนาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. 2551 : 65) จึงทำให้บทบาทการทำงานเป็นทีม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ ไตรธิเลน (2550 : 203) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการทำงานเป็นทีมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า สภาพการทำงานเป็นทีมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐา บุตรเขียน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า สภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่ มีบทบาทหน้าการทำงานเป็นทีมในการบริหารสถานศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วม ความสามารถ และการมีปฏิสัมพันธ์ของคนในทีมอาจยังมีไม่มากพอหรือมีบทบาทที่แตกต่างกัน เนื่องด้วย การทำงานเป็นทีมงานบางอย่างไม่สามารถทำสำเร็จได้โดยบุคคลเพียงคนเดียว งานบางอย่างต้องใช้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถจากบุคคลหลายฝ่าย งานบางอย่าง เป็นงานที่ต้องทำโดยเร่งด่วน ไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ทันเวลาที่กำหนด และบางอย่าง เป็นงานที่หลายหน่วยงานรับผิดชอบ หากได้มีการร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายมาระดมความคิด ทำงานร่วมกันจะทำให้การทำงานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ และถ้าหากว่าทีมงาน ได้ผ่าน การเตรียมตัว การฝึกฝน โดยมีการทำงานร่วมกันจนเกิดความชำนาญการทำงาน และมี การประสานงานที่ดี สมาชิกทุกคนตระหนักถึงความสามัคคี มีการร่วมมือกัน มากกว่าการที่สมาชิกแต่ละคนจะแยกกัน ทำในบทบาทของตนเอง พยายามที่จะแสดง ความโดดเด่นของตนเพียงคนเดียวโดยไม่สนใจสมาชิกอื่นในทีม จะทำให้การทำงานเป็นทีม ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากองค์กรขาดการทำงานเป็นทีม

ที่มีประสิทธิภาพอาจทำให้เกิดปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ (สมชาติ กิจบรรจง. 2552 : 57) จึงส่งผลให้บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามตามสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ มีสมทรัพย์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา อุ่มสิน (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาเขต 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีบทบาทหน้าที่การทำงาน คล้ายกันหรือเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งแต่ละสถานศึกษาต่างมุ่งพัฒนาองค์กรให้สำเร็จ ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งดึงเอาความรู้ ทักษะและความสามารถของบุคคลในองค์กร มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการมุ่งพัฒนาที่ตอบสนองต่อเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมาย ขององค์กรไปพร้อม ๆ กัน ในการพัฒนาองค์กรจึงจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรที่อยู่บนพื้นฐานของการไว้วางใจซึ่งกันและกัน พร้อมเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้มีทัศนคติแบบร่วมมือร่วมใจ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์กร และสนับสนุนให้บุคลากรใช้ศักยภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน (วรภรณ์ ตรีกุลสถิตย์. 2550 : 87) จึงส่งผลให้บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ชุนณะวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดระยอง พบว่า ความคิดเห็นของครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยองที่มีต่อการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร โรงเรียน ที่จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ การปฏิบัติงาน ตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของธีระ ไชยสิทธิ์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการทำงานเป็นทีม ที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง พบว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราชญ์บุรี ควรสนับสนุนการทำงานเป็นทีมแบบมีเป้าหมายเดียวกัน ทางด้านการตรวจสอบ ข้อผิดพลาดจากการทำงาน ความพึงพอใจในผลงานที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และการร่วมมือกัน ในการทำงานมากขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราชญ์บุรี ควรส่งเสริมและสนับสนุนการไว้ใจซึ่งกันและกันภายในทีม ทางด้านการตอบข้อสงสัย ในการทำงาน การไม่จับผิดซึ่งกันและกัน และการยอมรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมทีม ด้วยความเต็มใจ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราชญ์บุรี ควรส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม ทางด้านความเป็นอิสระในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงาน และการใช้ความรู้ ความสามารถในการทำงาน อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครูและผู้บริหาร สถานศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา